

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
28.05.2021

Sak:

Måltall for administrasjon og håndtering av ABE-reformen ved UiT Norges arktiske universitet

Innstilling til vedtak:

1. Styret ber universitetsledelsen om å følge opp det samlede nivået for UiTs administrasjon, slik at:
 - a. UiTs andel administrative årsverk av totalt antall årsverk ikke overstiger 22 %, jf. mål fastsatt i tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet.
 - b. forholdstallet for faglige årsverk per administrative årsverk minst holdes på dagens nivå.
 - c. det fastsettes måltall for de enkelte enhetene internt på UiT med utgangspunkt i de samme indikatorene.
2. Styret ber universitetsledelsen om å utarbeide konkrete forslag og planer for:
 - a. uttak av effektiviseringsgevinster og oppfølging av endringer som følge av pågående digitaliserings- og forbedringsarbeid.
 - b. prioritering av administrative funksjoner som er i tråd med strategiske prioriteringer, bidrar til produktivitetsvekst og økt inntekspotensial for UiT.
 - c. oppfølging av administrative kostnadsområder med potensial for effektivisering og reduksjon i ressursbruken.
3. Eventuelle nye ABE-kutt skal fordeles som ordinære rammekutt i generell basis for alle budsjettenheter fra og med hovedfordelingen for 2022, slik det fremkommer i alternativ 2 i saksframlegget.

Bakgrunn

I forbindelse med budsjettfordelingen for 2021 ble styret orientert om at måltall for administrativ ressursbruk og tidligere vedtak om oppfølging av regjeringens reform for avbyråkratisering- og effektivisering ville gjennomgås på nytt. I denne saken foreslår universitetsdirektøren at de måltallene universitetsstyret tidligere har fastsatt for administrasjonen ved UiT justeres og tilpasses måltall som i mellomtiden er fastsatt av Kunnskapsdepartementet. I tillegg foreslås det en ny nøkkel for fordeling av eventuelle

fremtidige budsjettkutt knyttet til ABE-reformen. Det er ønskelig at styret tar stilling til disse spørsmålene *før* den forestående hovedfordelingen av budsjettet for 2022, som skal behandles på det kommende møtet i juni 2021.

ABE-reformen ved UiT 2015 – 2021 – budsjettmessige følger

ABE-reformen ble innført i 2015 med totalt 180 mill. kroner i budsjettkutt for UH-sektoren. Kuttet ble fordelt på hver institusjon med 0,6 % av bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet (KD). ABE-reformen ble i 2015 opprinnelig innført for fire år, men har blitt videreført i statsbudsjettene også etter 2018 med årlige kutt på 0,5 - 0,7 % av grunnbevilgningen. Regjeringens mål med reformen er økt effektivisering og avbyråkratisering i staten. Det er ikke gitt føringer for håndteringen ved den enkelte virksomhet, og det er ikke tatt noen spesielle hensyn til forhold i UH-sektoren. ABE-reformen har i praksis intet annet innhold enn disse budsjettkuttene, men er ment å skulle gi insentiver til mer effektiv statlig drift og skape handlingsrom for prioriteringer i statsbudsjettet. Reformen innebærer at deler av gevinstene fra mindre byråkrati og mer effektiv bruk av pengene overføres i de årlige budsjettene til fellesskapet. Dette skal igjen bidra til produktivitetsvekst i staten.

UiT har for perioden 2015 til og med 2021 gradvis fått redusert budsjetttrammen over kap. 260 fra Kunnskapsdepartementet, med til sammen 131,4 mill. kroner gjennom de årlige ABE-kuttene.

Ved innføringen av reformen i 2015 besluttet styret at kuttene skulle fordeles internt på UiT «innenfor universitetsdirektørens ansvarsområde», altså innenfor den administrative delen av virksomheten (Sak S- 5/15). Basert på dette var det laget en nøkkel der hver enhet fikk beregnet sin andel av institusjonens ABE-kutt ut fra sin andel av det samlede antallet administrative årsverk og andelen av administrative årsverk til drifts- og støttestillinger. Fordelingsnøkkelen baserer seg på et veid snitt av administrative årsverk og årsverk for drift- og støttestillinger. Med enkelte variasjoner har denne nøkkelen vært benyttet i hele perioden¹. Omgjort i kroner har den faktiske interne fordelingen av kuttene vært som følger:

¹ For årene 2019 og 2020 har nøkkelen vært basert på andel administrative årsverk per enhet. Avviket mellom bevilgningsreduksjonen over kap. 260 og den interne fordelingen, skyldes avvikende tidsperioder mellom intern fordeling og vedtatt statsbudsjett. Dette har medført at vedtatt intern fordeling tidvis har vært gjort på grunnlag av beregnet og ikke vedtatt beløp i Statsbudsjettet.

		2015	2016	2017	2018	Økning 2018 innarbeidet i budsjett for 2019	2019	2020	2021	Sum
Helsefak	-	2 510	- 3 270	- 2 554	- 4 354	- 1 101	- 3 209	- 4 230	- 3 460	- 24 687
NT-fak	-	1 198	- 1 560	- 1 218	- 1 900	- 480	- 1 228	- 1 618	- 1 340	- 10 542
HSL-fak	-	1 719	- 2 238	- 1 748	- 3 101	- 784	- 2 402	- 3 166	- 2 003	- 17 162
BFE-fak	-	1 116	- 1 453	- 1 135	- 1 770	- 447	- 1 210	- 1 595	- 1 380	- 10 106
UMA/Kunstfak	-	235	- 306	- 239	- 373	- 94	- 246	- 324	- 699	- 2 515
Jurfak	-	287	- 374	- 292	- 455	- 115	- 386	- 508	- 319	- 2 736
IRS-fak	-	-	- 621	- 485	- 157	- 0	-	-	-	- 1 264
IVT-fak	-	-	- 754	- 589	- 918	- 232	- 596	- 786	- 561	- 4 436
Hastad	-	-	- 154	- 120	-	-	-	-	-	- 274
TMU	-	532	- 693	- 541	- 844	- 213	- 368	-	-	- 3 191
Administrasjonen	-	2 299	- 4 940	- 3 859	- 6 017	- 1 571	- 5 296	- 6 980	- 5 182	- 36 143
UB	-	617	- 803	- 628	- 978	- 247	- 684	- 901	- 854	- 5 713
Avd. bygg & eiendom	-	2 130	- 2 773	- 2 166	- 3 378	- 854	- 368	- 485	- 1 307	- 13 462
Fellesutgifter	-	129	- 168	- 131	- 205	- 52	-	-	-	- 685
ITA	-	-1496	-	-	-	-	-	-	-	- 1 496
Finnmarksfakultetet	-	-479	-	-	-	-	-	-	-	- 479
SUM	-	14 747	- 20 107	- 15 706	- 24 449	- 6 191	- 15 993	- 20 593	- 17 104	- 134 890
Samlet ABE-kutt over kap 260	-	14 745	- 20 107	- 25 130	- 15 552	- 6 190	- 15 993	- 16 558	- 17 104	- 131 379

Tabell 1: Fordeling av ABE-kuttene ved UiT i perioden 2015-2021

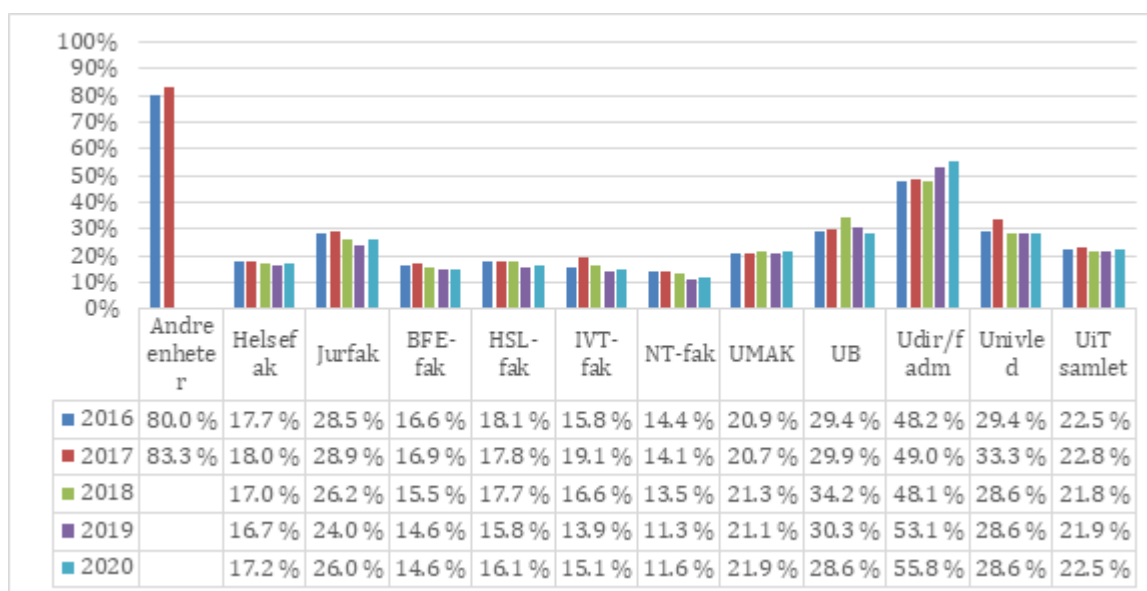
Måltall for administrasjon/administrative stillinger

I tillegg til den rent budsjettmessige fordelingen av ABE-kuttene har det vært fastsatt egne mål og måltall for utviklingen i administrative årsverk ved UiT. I utviklingsavtalen med KD er det slått fast at UiT skal «arbeide for å frigjøre midler til kjernevirksomheten ved å redusere den administrative ressursbruken». Dette ble i 2019 operasjonalisert til et mål om at det absolutte antallet administrative stillinger skal reduseres med 5% sammenlignet med antallet stillinger UiT hadde ved inngangen til 2016. Det ble derimot ikke angitt et endelig tidsrom for oppnåelsen av målet eller spesifisert hvor i virksomheten reduksjonene skal tas ut (utviklingsavtalen ble fornyet i 2020 og gjelder nå frem til 2022)². Ut fra det opprinnelige beregningsgrunnlaget vil UiT måtte redusere sin administrasjon med om lag 60 årsverk sammenlignet med dagens nivå for å oppnå måltallet.

I tildelingsbrevet for 2020 fastsatte Kunnskapsdepartementet derimot et mål om at UiT i 2025 skal ha *en andel administrative årsverk av det totale antallet årsverk*, som ikke overstiger 22 %. Dette er basert på en standard indikator som benyttes i UH-sektoren og som er gjengitt i den årlige tilstandsrapporten for høyere utdanning der alle institusjonene i UH-sektoren måles på dette.

Andel administrative årsverk ved UiT var 21,9 % i 2019 og 22,5 % i 2020 ([Tilstandsrapport for høyere utdanning 2020](#) og tall fra NSD). Andel i 2019 og 2020 var lavere enn ved UiO og UiB, og litt høyere enn ved NTNU hvor andelen i 2019 og 2020 var på hhv 18,9 og 19,2 %. Figur 1 viser hvordan andelen administrative årsverk har utviklet seg for UiT samlet siste fem år og fordelt seg på fakulteter og enheter på nivå 2 i organisasjonen.²

² Beregningsgrunnlaget som ble brukt for 5%-målet var basert på en annen rapport og tellemåte enn den som nå benyttes av NSD/DBH for registrering og rapportering av antallet stillinger i ulike stillingskategorier I vedlegget til saken vises oversikt over stillingstallet basert på NSD/DBH- standarden (som er den UiT nå må benytte).

Figur 1. Andel årsverk i administrative stillinger av totalt antall årsverk, fakultetsnivå UiT og UiT samlet 2016-2020. Kilde: NSD (ny beregningsmetode for stillingsgrupper). Økningen i andelen på fellesnivå (Udir/fadm) og reduksjonene på flere av fakultetene fra 2018 til 2019 skyldes i all hovedsak at et stort antall stillinger ble flyttet over til fellesnivået ved etablering av nye fellestjenester i 2019.

Måltall fastsatt av KD i tildelingsbrevet er naturligvis bindende for UiT og indikatoren KD har benyttet i tildelingsbrevet har også den fordelen at den tar høyde for at den administrative ressursbruken nødvendigvis påvirkes av utviklingen i aktivitetsnivået for kjernevirksomheten og behovet for ulike støttefunksjoner. En av grunnene til at antallet stillinger i administrasjonen på UiT har økt de siste årene er at det har vært betydelige økninger i tildelinger til kjernevirksomheten og en vekst i antallet vitenskapelig ansatte (for en nøyaktig oversikt, se det vedlagte tabellmaterialet). For å nå måltallet til KD må UiT i praksis enten redusere det totale antallet administrative stillinger og/eller sørge for at det blir en sterkere vekst på vitenskapelig side. Dette gir en større fleksibilitet i styringen av ressurser enn et ensidig nedtrappingsmål.

En annen indikator som benyttes i tilstandsrapporten for vurdering av nivået på UiTs administrasjon, er *forholdstallet mellom faglige og administrative stillinger*. Denne indikatoren sier noe om hvor stor andel av institusjonenes ressurser som brukes på henholdsvis faglig og administrativ virksomhet (selv om skillet mellom stillingstyper ikke reflekterer et absolutt skille i virksomheten). I 2019 ble det utført 2,9 faglige årsverk per administrative årsverk ved UiT, noe som er en høyere andel faglige årsverk enn gjennomsnittet for sektoren (2,6). Blant universitetene var det kun NTNU som hadde høyere tall enn UiT (3,5 i 2019 og 3,4 i 2020). For 2020 er antall faglige årsverk per administrativt årsverk redusert til 2,8 for UiT. Snittet for sektoren er fremdeles 2,6. Også dette er, etter universitetsdirektørens vurdering en relevant og nyttig indikator på overordnet nivå. Skal UiT nå målet om ikke å ha mer enn 22% andel administrative årsverk i 2022, er det avgjørende at *forholdstallet* holdes på dagens nivå eller forbedres.

Indikatorene for institusjonens administrative ressursbruk kan av flere grunner ikke direkte anvendes i vurderingen av administrativ bemanning ved UiTs interne enheter, men bør likevel

brukes som utgangspunkt for fastsettelse av måltall for den enkelte enhet. Slike måltall finnes ikke ved UiT i dag. Et virkemiddel i den interne oppfølgingen bør være å utarbeide halvårige rapporter for fakultetene slik at begge indikatorene for administrativ ressursbruk kan følges opp på en enkel måte gjennom året og fungere som tilgjengelige styringsdata for alle enheter. Utviklingen i administrative årsverk ved alle UiTs enheter bør også være tema i de årlige dialogmøtene mellom universitetsledelsen og enhetene.

Måltall av denne typen har samtidig noen klare begrensninger som utviklingsmål. En utfordring er at de ikke angir på hvilke administrative områder det fremover skal tas ut effektiviseringsgevinster eller hvor kapasiteten eventuelt bør styrkes. En annen ulempe er at et ensidig fokus på stillinger og stillingstall kan ta oppmerksomheten bort fra så vel andre kostnader som potensialet for større inntekter og produksjonsvekst.

Det skal her kort skisseres hvordan UIT arbeider med noen av disse utfordringene og gis noen anbefalinger om hva som bør prioriteres videre (jf. forslag til vedtak i saken).

a) Effektivisering av administrasjonen og kostnadsreduksjon– pågående arbeid

Det er allerede igangsatt flere prosesser på UiT som fokuserer på økt administrativ effektivitet og kostnadsreduksjon. Noen av de overordnede skal nevnes her.

Adm2020 – nye fellestjenester

Programmet Adm2020 ble vedtatt i juni 2015 og i sak S 58/15 sluttet universitetsstyret seg til et sett av kvalitative mål og prinsipper for programmet. Målene slår bl.a. fast at det skal etableres mer robuste administrative miljø ved UiT, at flere arbeidsoppgaver skal digitaliseres, at tjenestenivået skal være mest mulig likt i hele organisasjonen og at brukerne av administrative tjenester skal settes i sentrum og ha tilgang til brukernære tjenester. I sak 18/2018 ble det presentert og gjort vedtak om to større tiltak for å nå målene i Adm2020: Det ene var etablering av i alt 13 nye administrative fellestjenester. Det andre var en gjennomgående reorganisering av administrasjonen. De nye fellestjenestene ble opprettet med virkning fra 2019 og det ble i 2020 foretatt en første evaluering og justering av disse tjenestene. Det er vedtatt å videreutvikle tjenestene med egne gevinstplaner som skal bedre tilgjengeligheten for brukere og å bedre ressursutnyttelsen. De vedtatte justeringene legger opp til at det både vil skje en reduksjon i antallet årsverk i enkelte av fellestjenestene og en reduksjon i behovet for egne tjenester på andre nivåer i organisasjonen. Dette vil kreve en planmessig videre oppfølging.

Utviklingsprogrammet for administrasjonen

De nye fellestjenestene utgjør en relativt liten del av UiTs samlede administrasjon. For å rede grunnen for mer gjennomgående forbedringer er det igangsatt et eget utviklingsprogram for UiTs administrasjon. Programmet følger opp vedtak styret fattet i sak S- 18/2018 og har som hovedmål å jobbe med å *skape en profesjonell servicekultur på tvers av administrative områder og organisatoriske nivå, og levering av helhetlige tjenester gjennom gode prosesser*. Etter modell fra tilsvarende program ved finske universitet skal det administrative tjenestetilbudet tilpasses konkrete brukergruppers behov, og prosesser for å levere tjenestene skal beskrives og benyttes av alle de administrative nivåene som er involvert i tjenesteleveransen. Programmet legger opp til å

etablere tydeligere ansvarslinjer for at brukerne skal få god service, og legger til rette for å hente ut både kvalitet og effektivitetsgevinster ved å jobbe på tvers av enheter. I første fase har et av de sentrale elementene i programmet vært å etablere et tjenstekart som visualiserer UiTs samlede administrative tjenester med utgangspunkt i brukerne (ikke nivåene) i organisasjonen. Våren 2021 gjennomføres det 5 piloter med utgangspunkt i tjenstekartet. I samband med at det høsten 2021 skal gjøres avklaringer rundt fremtidig ledelse og organisering av administrasjonen ved UiT er det naturlig å legge frem for styret en samlet plan for utviklingsprogrammet som også bør adressere hvordan tjenester skal dimensjoneres og ressursbruk bestemmes. Fordi programmet legger opp til arbeid på tvers av enheter og nivåer, og en kultur for en felles administrasjon, er det også nødvendig at økonomiske føringer knyttet til opp-/nedjustering av administrasjonen tar utgangspunkt i det samme helhetsbildet og ikke operer utelukkende etter enhetsstrukturene.

Digitaliseringsarbeid og digitaliseringsprosjekter

Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. For administrative tjenester betyr dette å tilby tjenester som er enkle å bruke, effektive og pålitelige. Digitalisering kan under de rette forutsetningene bidra til økt verdiskaping og innovasjon, og til å øke produktiviteten. Ved UiT pågår det en rekke digitaliseringsprosesser og prosjekter som har overordnede mål om effektivisering, standardisering og frigjøring av ressurser til faglig virksomhet. Prosjektene har utspring i ulike statlige styringsnivåer:

- Fellesstatlige prosjekter
- Sektorinitierte prosjekter i regi av KD/UNIT
- Prosjekter innenfor BOTT og andre institusjonssamarbeid
- Egeninitierte prosjekter på UiT

Det er egne strategier knyttet til hvert av disse nivåene.

Digitaliseringsprosjekter vil som regel kreve økte investeringskostnader og økt administrativ ressursbruk i implementeringsfasen, og det vil derfor alltid ta noe tid før den administrative ressursbruken blir redusert etter prosjektgjennomføringen. Men det er også helt avgjørende at det i planlegging og gjennomføring av prosjektene reelt sett legges opp til systematisk frigjøring av ressurser og reduksjon i administrativ ressursbruk. Hvis ikke, vil ikke prosjektene kunne lykkes med å nå helt vesentlige, overordnede mål. Prosjekter som vurderes ikke å ha forutsetninger for å få dette til, bør nedprioriteres eller velges bort ved UiT. Universitetsdirektøren mener at det samlet sett er behov for en gjennomgang av hele denne prosjektporteføljen slik at det blir enklere å foreta prioriteringer. I mellomtiden bør UiT spesielt være tilbakeholden med å gå inn i nye egeninitierte prosjekter hvor det ikke ligger føringer eller forpliktelser fra overordnet nivå eller samarbeidsavtaler i sektoren. Digitaliseringsprosjektene UiT satser på fremover må være knyttet til konkrete planer for frigjøring av ressurser og gevinstrealisering.

b) Reduksjon av andre kostnader

Det har de siste årene vært arbeidet med flere kostnadsbesparende tiltak på andre områder enn lønn og stillinger. Bl.a. foretas det gjennomgang av flere interne utstyrsordninger som legger beslag på betydelige ressurser:

- I hovedfordelingen for 2021 sluttet universitetsstyret seg til planene om å avskaffe den daværende støtteordningen for elektroniske kommunikasjonstjenester (mobiltelefon m.m). Ordningen var primært knyttet til administrasjon og ledelse, og kostet UiT om lag 6 mill. kroner per år. I mars 2021 ble ordningen avviklet og erstattet av et avtaleverk som vil ha vesentlige lavere total kostnader for UiT. Administrasjonen vil komme tilbake med en videre oppfølging av denne innsparingen i samband med hovedfordelingen for 2022.
- I 2020 fastsatte universitetsdirektøren en retningslinje for samhandlingsutstyr på møterom og igangsatte en prosess for reduksjon av antallet møterom med utstyr av denne typen. Målet med prosessen er å redusere antallet slike rom til en tredjedel av dagens nivå. Bakgrunnen er at UiT har fått et høyt antall møterom med kostbart utstyr og at dette også krever ressurser til drift og oppgradering. Samtidig har utviklingen av annen teknologi og erfaringer med bruk av denne, gjort at normalen for digitale møter er at de gjennomføres heldigitalt fra individuelle enheter (ikke ved å samle personer i dedikerte rom). Dette reduserer behovet for møterom med samhandlingsutstyr. Det økonomiske innsparingspotensialet er i utgangspunktet estimert til ca. 1.5 mill. per år. Arbeidet pågår fortsatt.
- For å vurdere reduksjon av andre kostnader er det startet et arbeid i administrasjonen der universitetet sammenligner ulike kostnadskategorier med andre institusjoner i sektoren for å se hvordan kostnadsnivået på UiT er. Dette gir en pekepinn på områder som kan være utgangspunkt for videre arbeid med kostnadsbesparelser ved UiT. Sammenligning kan enkelt gjennomføres ved bruk av Statsregnskapet.no, som gir oversikt over statsinstitusjonenes regnskaper og utvikling fra 2016. Her kan UiT ta utgangspunkt i overordnede kostnadskategorier i tillegg til å gjøre mer spesifikke sammenligninger på kontonivå hvis ønskelig. Universitetsdirektøren vil i 2021 bl.a. legge frem forslag til ny reisepolicy og vurdere det fremtidige nivået for diett og bevertning.
- I utviklingsavtalen med KD er det avtalt at UiT i perioden frem til 2021 skal få på plass campusutviklingsplaner for alle sine større studiesteder. I samband med arbeid med campusutviklingsplanen for Tromsø har universitetsdirektøren initiert arbeid for å redusere UiTs leiekostnader og andelen leid areal. Pågående areakartlegginger viser at UiT har et stort potensiale for bedre utnyttelse av eksisterende arealer universitetet eier selv. De fleste av disse arealene er i Tromsø. Det vil inneværende og kommende år fremmes flere forslag om tiltak og prosjekter som skal gi UiT mulighet til å få en bedre utnyttelse av egne bygg i Tromsø og en reduksjon i de eksterne leiekostnadene.

c) Økt produktivitet og inntektsgrunnlag

I arbeidet med håndtering av ABE-reformen, har det vært liten oppmerksomhet på kompenserende tiltak for å utligne virkningene av redusert grunnbevilgning. Slike tiltak er viktig å vurdere også med tanke på utvikling av det administrative støtteapparatet.

Økt produktivitet og inntekter, kan i denne sammenheng bl.a. innebære:

- Økte eksterne inntekter
- Økt kvalitet som bidrar til økt gjennomstrømming av bachelor-, masterstudenter og stipendiater

- Økt satsing på andre studentsegmenter som f.eks. etter- og videreutdanning og utvikling av studietilbudet som møter arbeids- og næringslivets behov
- Inntekter fra restrukturering av eiendomsmasse

Områder som bidrar til økt produktivitet og økte inntekter måles av flere indikatorer som inngår i styringsparameterne fra Kunnskapsdepartementet. Noen av disse påvirker også resultat-tellingen i budsjettene fra Kunnskapsdepartementet. Tabellen under er hentet fra UiTs årsrapport for 2020, og tallene indikerer at UiT har potensial for å *øke gjennomføringsgrad* som igjen bidrar til økte budsjetter fra KD med økt uttelling i resultatmidlene. Dette gjelder særskilt gjennomføringsgraden på bachelor og ph.d, hvor UiT ligger godt under gjennomsnittet for sektoren.

Sektormål 1 – Høy kvalitet i utdanning og forskning

	Styringsparameter	2018	2019	2020	Snitt statlig sektor 2020
1.1	Andelen studenter på bachelorutdanning som gjennomfører på normert tid	44	47	46	50
1.2	Andelen studenter på masterutdanning som gjennomfører på normert tid	50	49	49	50
1.3	Andel ph.d.-studenter som gjennomfører innen seks år	66	65	55	69
1.4	Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten	4,0	4,05	4,09	4,03
1.5	Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter	36	36	35	34
1.6	Antall publikasjonspoeng per faglig årsverk ⁶	0,98	0,97	-	-
1.7	Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk	5 472	6 115	-	-
1.8	Andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totalt antall studenter	0,62	0,72	0,36	0,75

Økning i eksterne midler fra EU, Forskningsrådet og andre samarbeidspartnere gir en dobbel effekt; økte inntekter og økte resultatmidler i fordelingen fra KD (forutsatt at den økningen er stor nok til å øke UiTs relative andel av disse midlene).

Nivå på eksterntfinansiering som andel av UiTs totale inntekter, inngår som et mål i UiTs utviklingsavtale med KD. Målet er satt til 25% andel eksterne inntekter. Ved UiT har andel eksternt finansiering siden 2009 ligget rundt 16-18%, og det pågår arbeid for å vurdere hvordan administrative prioriteringer kan bidra til økt eksternt finansiering ved UiT.

Markedet for etter- og videreutdanning og nettstudier kan også bli en større kilde for inntekter ved UiT. UiT har hatt et begrenset tilbud sammenlignet med flere andre institusjoner og har et potensiale for vekst – jfr. rapporten om livslang læring i nord. Utvikling og organisering av tilbud til slike studentgruppe vil naturligvis også kreve økt ressursinnsats på visse områder, fordi denne gruppen krever annen tilrettelegging enn ordinære studenter.

På byggsiden arbeider UiT med planer for sanering og muligheter for salg og/eller utvikling av eiendomsmasse som universitetet ikke lenger benytter. Universitetsdirektøren vil komme tilbake med forslag knyttet til dette allerede i samband med hovedfordelingen for 2022.

Administrative områder som bidrar til strategiske prioriteringer, økt kvalitet, produktivitetsvekst og økte eksterne inntekter, bør i årene som kommer prioriteres systematisk.

Økonomisk fordeling av framtidige ABE-kutt

ABE-reformen ble innført av regjeringen Solberg og har politisk sett vært omstridt. Flere av dagens opposisjonspartier har som mål å bremse eller avvikle de årlige ABE-kuttene. Det er derimot ingenting som tyder på at reformen vil bli *reversert*, og uansett valgutfall høsten 2021 vil det være dagens regjering som vil legge frem forslag til statsbudsjett for 2022. UiT bør ta høyde for at det kan komme nye ABE-kutt også i den kommende stortingsperioden, og det bør i forkant av hovedfordelingen for 2022 være avklart hvordan den videre håndteringen av budsjettkuttene skal legges opp internt på UiT. Universitetsdirektøren har vurdert tre alternative modeller for intern fordeling av fremtidige ABE-kutt:

1. *Videreføre prinsipper fra styresak S 5/15:* Vedtaket baserer seg på et gjennomsnitt av andel administrativt årsverk og andel administrative årsverk til drifts- og støtte-stillinger. Datagrunnlaget hentes fra statistikkportalen i DBH.
2. *Fordeling som ordinært rammekutt:* Grunnlaget for beregning av ordinært rammekutt er enhetens andel av UiTs generelle basisfinansiering fra KD. Fakultetenes andel er vektet dobbelt av støtteenhetene. Det vil si rene administrative enheter, som ikke har resultatelement i sin budsjettamme.
3. *Belastning av UiTs reserve.* Ved en belastning av reserven vil ikke enhetene på kort sikt bli berørt, men dette forutsetter enten at den sentrale reserven er positiv og tilstrekkelig stor, og at den opprettholdes på et visst nivå over tid, eller at man påfølgende budsjettår benytter modell 1. eller 2. for å ta inn merforbruket over reserven.

Fordeler og ulemper ved de tre alternativene kan oppsummeres slik:

ABE-kutt fordelt på:	Fordeler:	Ulemper:
1. Videreføre prinsipper fra styresak S 5/15, med andel teknisk-/administrative ansatte	Kjent fordelingsmodell basert på data fra DBH. Rettet mot redusert adm. bemanning.	Gir høyere belastning for rene administrative enheter, og enheter med stor andel tekniske støttestillinger enn det som ligger i beregningsnøkkelen fra regjeringen.
2. Fordeling som ordinært rammekutt, med vektet andel av budsjettammene.	Vektingen utjevner belastningen for rene administrative enheter. Sikrer drift av felles-tjenester og infrastruktur.	En større andel belastes fagenhetene, og vil i større grad kunne ramme kjernevirksomheten

3. Belastning direkte mot UiTs reserve	Enkel og forutsigbar modell.	Svake insentiver til effektivisering. Krevende gitt negativ reserve.
--	------------------------------	--

En simulering av de alternative metodene gir følgende fordeling av et ABE-kutt på 18 mill. kroner. Fordelingen er basert på beregnet budsjettfordeling for 2022 for UiT:

	Avbyråkratisering etter vedtatt nøkkel 2015	Avbyråkratisering gjennom rammekutt	Belastning av reserven
Helsefak	3 717	5 273	
NT-fak	1 440	2 051	
HSL-fak	2 157	3 386	
BFE-fak	1 445	1 817	
UMAK	767	1 105	
Jurfak	374	524	
IVT-fak	627	1 267	
Administrasjonen	5 318	2 047	
UB	795	495	
Avd. bygg & eiendom	1 358	34	
Reserve	-		18 000
SUM	18 000	18 000	18 000

Tabell 2: Viser fordeling av ABE-kutt basert på de 3 beskrevne alternativene - NOK i hele tusen

Valget mellom disse modellene er et valg mellom ulike onder. Den første modellen medfører risiko for uønsket nedbygging av nødvendige administrative støttetjenester. Den andre modellen gir større risiko for uønsket belastning av kjernevirksomheten, mens den tredje er enkel å anbefale i en situasjon med en positiv reserve, men vanskelig å tilrå i en situasjon der reserven er negativ (slik tilfellet er ved UiT).

Universitetsdirektøren anbefaler at UiT ved eventuelle nye ABE-kutt benytter modell 2. Dette er basert på forhold som er omtalt tidligere i saksfremlegget. For det første er ABE-reformen i praksis et rent rammekutt som ikke differensierer mellom administrasjon og faglig aktivitet. Modell 2 reflekterer dette og innebærer at de framtidige kuttene fordeles som generelle rammekutt i basis der belastningen på enhetene fordeles etter en vektet budsjettandel (størrelse). Det vil si at ordinær fordelingsnøkkel benyttes, der sentral infrastruktur, bibliotek og fellesadministrasjon vektes med 50 % av budsjettet. Dette gir disse enhetene, som ikke har mulighet for å kompensere inntektsbortfall med økt produksjon og eksterne inntekter, noe redusert belastning enn i eksisterende modell som har vært brukt i budsjettbehandlingen de siste årene. Dersom styret også slutter seg til de anbefalingene som er gitt ovenfor angående planer for effektivisering av spesifikke administrative tjenestekområder vil mer målrettet reduksjon i administrativ ressursbruk kunne knyttes til disse prosessene, fremfor at man viderefører en modell med store flate ABE- kutt vektet på en måte som *generelt* rammer administrative enheter, og enheter med stor andel tekniske støttestillinger.

Jørgen Fosslund
universitetsdirektør

Odd Arne Paulsen
organisasjons- og økonomidirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandlere: Randi Østhus, Jan Ove Mortensen, Steinar Johansen, Geir Sørensen, Eli Margrete Pedersen

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

1 Tallgrunnlag til styresak - ABE-reformen